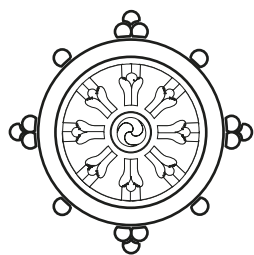

BUDISME O BUDA DHARMA

model Zen

BUDISME O BUDA DHARMA

model Zen

Esquema de la celebració

Els ritus fúnebres en la tradició budista Soto Zen que se segueixen a Espanya són complexos i es componen de diferents fases, segons la informació facilitada per la Comunitat Budista Soto Zen / Monestir Zen Luz Serena (membres de la FCBE):

- 1. Cerimònia de cos present**
- 2. Cerimònia abans de la incineració**
- 3. Cerimònia de comiat**
- 4. Cerimònia per a la col·locació de les cendres**
- 5. Cerimònia privada diària durant la primera setmana**
- 6. Cerimònia privada setmanal durant els següents quaranta-nou dies**
- 7. Cerimònia de comiat final al cap dels quaranta-nou dies**
- 8. Cerimònia anual durant els set anys següents**
- 9. Cerimònia cada set anys**

1. Cerimònia de cos present

Té lloc poc temps després de la mort, allà on s'ha produït o bé en el lloc en què han estat dipositades les restes mortals.

2. Cerimònia abans de la incineració

En general, els practicants budistes prefereixen ser incinerats més que no pas inhumats. Aquesta part del ritual té lloc abans i durant la incineració de les restes mortals, dies després de la defunció.

3. Cerimònia de comiat

És la part més social del ritu funerari budista. Mentre que, en general, els ritus anteriors estan reservats als familiars i cercles pròxims, aquesta cerimònia és oberta i pública. Són les honres fúnebres pròpiament dites. Constitueix el comiat oficial del difunt. Les seves cendres són col·locades a l'altar principal. La persona morta rep l'ordenació de bodhisattva i un nom espiritual en el Dharma.

4. Cerimònia per a la col·locació de les cendres

Té lloc durant la col·locació de les cendres dins la stupa individual o familiar, o durant la dispersió de les cendres, segons la voluntat del mort o dels seus familiars. Pot tenir lloc just després de la cerimònia de comiat o alguns dies després.

5. Cerimònia privada diària durant la primera setmana

La tradició budista ensenya que la dissolució completa de l'ésser difunt triga set cicles de set dies, és a dir quaranta-nou dies en total. Durant la primera setmana després de la mort és costum celebrar una cerimònia diària, amb o sense la presència dels familiars.

6. Cerimònia privada setmanal durant els següents quaranta-nou dies

Després de la primera setmana posterior a la mort, la tradició ensenya que és convenient celebrar una cerimònia a la setmana, amb o sense la presència dels familiars. Aquesta cerimònia pot ser realitzada pel sacerdot al temple o monestir on s'estigui.

7. Cerimònia de comiat final al cap dels quaranta-nou dies

El cicle dels quaranta-nou dies es tanca amb una solemne cerimònia que té lloc just quaranta-nou dies després de la mort. Familiars, amics, coneguts i convidats participen en aquesta cerimònia, que pot fer-se a casa del familiar, en un lloc públic, o al temple budista.

8. Cerimònia anual durant els set anys següents

Una cerimònia anual en memòria del difunt té lloc durant els set anys següents, encara que en molts països budistes hi ha la tradició de fer-la indefinidament cada any.

9. Cerimònia cada set anys

De la mateixa manera, una cerimònia especial en memòria del difunt té lloc cada set anys durant quaranta-nou anys.

Creences bàsiques sobre la mort i el més enllà

En el budisme Zen no es conrea l'esperança en un més enllà. La tradició budista Zen ensenya que els cinc grups d'agregats que conformen la individualitat es disgreguen en el moment de la mort biològica. S'ensenya que el procés complet de dissolució dura quaranta-nou dies en 7 cicles de set dies. Durant aquest temps, els sacerdots budistes i els familiars fan cerimònies amb la intenció de facilitar al difunt aquest procés de dissolució. L'actitud de no aferrament n'és la clau essencial.

La tradició budista Zen ensenya que, encara que l'individu es disgrega i es dissol completament i encara que no hi ha cap possibilitat que aquest individu pugui renéixer de nou com a tal, les seves tendències kàrmiques busquen un nou renaixement. Però no totes elles en un mateix renaixement. L'individu es disgrega com una garba d'espigues quan res la manté lligada. Si cada espiga fos una tendència kàrmica, cadascuna d'elles renaxeria en circumstàncies diferents, conformant nous individus diferents, encara que units kàrmicament amb el difunt.

Salutació-introducció a la celebració

El ritual fúnebre varia segons de quina cerimònia es tracti. En aquest cas, explicarem el procés de la cerimònia més important, que és la Cerimònia de comiat. Per a aquesta cerimònia es prepara un altar amb una imatge del *Buda Shakyamuni* o del *Buda Amitabha*, amb tres classes d'ofrenes. També es col·loca un retrat del difunt al centre de l'altar, sota el Buda, embolicat per uns llaços negres.

La cerimònia es fa en presència dels familiars i convidats. Es comença oferint encens. El monjo oficiant i els seus monjos ajudants reciten el *darani* (eixarm) anomenat *Daihi Shin darani* (*darani* del Gran ser Compassiu). Ofereixen els mèrits d'aquesta recitació als fundadors de la Tradició Budista Zen i es demana la seva intermediació per al bon desenvolupament de la cerimònia.

Després s'atorga al difunt la iniciació de *bodhisattva*, conferint els preceptes ètics de la tradició Mahayana. Se li dona un nom budista, escrit en una cartolina especial. Tot seguit es dona la paraula als assistents, perquè cadascú expressi els seus sentiments a la família. Quan s'ha acabat, es recita la *Maha Prajna Paramita Hridaya* (el sutra de la gran saviesa) i es dedica els mèrits al difunt, a la seva família i a tots els participants.

Lectures, pregàries i pràctiques

El ritual fúnebre varia segons de quina cerimònia es tracti. Per regla general, no es llegeix cap text. Són els monjos els qui reciten textos sagrats (*sutres*) o *daranis* (eixarms).

Objectes de celebració i significat

Es fan servir diferents objectes, cadascun dels quals té el seu significat propi.

Acompanyament musical de la cerimònia

Tradicionalment, el ritu fúnebre no va acompanyat de música, però si algun familiar ho demana, es pot incorporar i se sol fer sense que representi cap problema.

Vocabulari bàsic

Bodhisattva

“Ser d’il·luminació”. En el budisme mahayana és un ser que busca la buïedat a través de la pràctica sistemàtica de les virtuts perfectes (paramita), però que renuncia temporalment a entrar en el nirvana fins que tots els éssers se salvin. Ajuda els éssers prenent llur sofriment i transferint-los el seu mèrit kàrmic.

Buda Amitabha

Literalment, “llum sense límit”; és un dels budes més populars del Mahayana. És el regulador del paradís de l’Oest o Sukhavati, que no és un lloc sinó un estat de consciència. Amb aquest buda el budisme viu un punt d’inflexió ja que s’ofereix l’alliberament d’una forma més fàcil i ràpida a través de la voluntat del Buda i no exclusivament pel propi esforç, el qual podria comportar un gran nombre de renaixements. Així, per exemple, només el fet d’invocar el seu nom en el moment de la mort ja és prou per renéixer al paradís. La fórmula d’aquesta invocació és en japonès Namu Amida Butsu (*nembutsu*).

Buda Shakyamuni

És el fundador del budisme, el Buda històric, que rep l’epítet de Shakyamuni o “savi dels Shakya”, ja que és membre del clan dels Shakya.

Dharma

Noció central del budisme que té diversos significats; entre els quals destaquem el que expressa la gran norma que regeix l’univers, la llei còsmica, especialment la llei que determina el renaixement de manera kàrmica. També significa l’ensenyament de Buda que va reconèixer i va formular aquesta “lleï”, que és una veritat universal en la qual els budistes prenen refugi.

Soto Zen

Juntament amb l’escola Rinzai, és una de les dues escoles més importants del Zen al Japó, on va arribar des de la Xina de la mà del mestre japonès Dogen Zenji. El Soto Zen afavoreix més els mètodes d’aprenentatge del *mokusho* –il·luminació silenciosa a través de la pràctica meditativa o *zazen*- y, per això, el *shikantaza* –només asseure’s sense cap altra tècnica llevat les de principiants, com ara comptar la respiració, etc.- hi és subratllat en major mesura que, per exemple l’ús del suport o l’ajuda de textos o paraules com ara els *koanes* –més propi de l’escola zen Rinzai. El *shikantaza* és la forma més pura de *zazen* i consisteix a mantenir-se en un estat d’atenció i alerta, lliure de pensaments, sense adreçar-se a cap objecte ni contingut particular.

Stupa

Monument públic o familiar on es conserven les relíquies del Buda històric o d’altres grans mestres.

Aquesta fitxa forma part del manual *Duellum: no tan sols. Guia sobre celebracions funeràries de creences i conviccions*. Per a més informació, pot consultar el manual a:

Direcció General d'Afers Religiosos: www.gencat.cat/afersreligiosos

Grup Mémora: www.memora.es/

Associació UNESCO per al Diàleg Interreligiós: www.audir.org

Per a més informació veure: <http://www.federacionbudista.es/resumen-protocolo-funerario.pdf>

Foto portada: Temple de la Dent de Buda a la ciutat de Kandy, Sri Lanka.

© foto: Rob Aft